

LEŅINA KAROGS

Iznāk kopš 1950. gada
29. marta
Maksa 6 kap.

Preiļu rajona laikraksts

Nr. 28-29 (6032-6033)
CETURTDIEN
1990. gada 8. marts

Mīlās, cienījamās sievietes!

Sirsniņi sveicam Jūs Starptautiskajā sieviešu dienā — šajos jaukajos un īsti pavasarīgajos svētkos! Pateicamies par to nenovērtējamo ieguldījumu, ko Jūs dodat gan ražošanā, gan sabiedriskajā darbā, par to veikumu, ko Jūs nesavtīgi ziedojat mūsu jaunās paaudzes — Latvijas nākotnes — audzināšanā.

Lai Jūs un Jūsu ģimenes vienmēr un visās gaitās pavada panākumi un laime, lai Jums ir laba veselība!

Preiļu rajona Tautas deputātu padome
Preiļu rajona Tautas deputātu padomes izpilddomēja

„Mēs — saimnieki savā zemē“

Sādu nosaukumu rēzeknieši bija devuši Tautas manifestācijai, uz kuru sanākuši un sabraukuši bija laudis no visiem Latvijas novadiem. Lai līdz ar rēzekniešiem protestētu pret vietējo partokrātu izricību un kopā ar visiem latgaļiešiem iestātos pret murgaino Latgales autonomijas un atdalīšanas ideju. Lai vēl un vēlreiz gan ar savu klātbūtni, gan — parakstiem apliecinātu, ka Daugavas abas malas ir mūsu.

Latgale — tā trešā zvaigzne. Trešā māsa. Savulaik ar labi noaugušiem līniem, dažviet stiprāko tabaku un visiem zināmo zemnieka darba tikumu. Sodien vairs nav noslēpums, kā tas gadījās, ka tie, kas lika kopā pa santīmam, lai uzceltu dievnamus un pieminekļus saviem varoņiem, lāva tos nopostīt.

Vēstures dzirnakmeņu pēdējo piecdesmit gadu malums visai rūgts. Novada laudis izkaisīti pa visu pasauli. Latgale kļuvusi par migrācijas vārtiem Latvijai. Iepludinot cittautiešus, asimilējās tauta, valoda, kultūra. Un tas ir viens no lielākajiem cilvēku tiesību pārkāpumiem. Bet te vēl — vietējo un Rīgas «alkšņu» piedāvātā «autonomija», jauna, absurda problēma, ar ko atkal sarīdīt Latvijas, Latgales tautas. Pie tam brīdī, kad Latvijas novadiem, kā vēl nekad, jābūt vienotiem. Un Latvijai jātop brīvai un neatkarīgai.

...Bet Latvija brīva būs tikai tad, kad brīva būs Kurzeme, Vidzeme, Latgale. Bet lai to panāktu, mums pašiem jāvienojas 18. martā, kad vēlēsim Latvijas parlamentu. Vai ievēlēsim tos, kuriem patiesi uzticam lemt Latgales un Latvijas nākotni un kopā ar pārējiem Latvijas novadiem vest mūs uz savu valsti?

...Tosvētdien, saulei atspīdot, ar augsti paceltiem sarkanbalt-sarkanīgiem karogiem rokās, laudis telca daudzus sāpīgus, skauļus un vajadzīgus vārdus. Runāja vietējie tautfrontieši, tautas uzticību iemantojušie deputāti, kalniņi — Latgales rajonu laudis un tālāki viesi no Jēkabpils, Liepājas, Rīgas. Ar aplausiem sagaidīja un ar ticību klausījās, ko teica J. Karro, V. Kononovs, A. Ločmelis, I. Godmanis, S. Kalniete.

17. martā visos Latvijas dievnamos lūgties par brīvu Latviju aicināja bīskaps V. Nukša. Savukārt S. Kalniete atgādināja, ka šai dienā Rīgā, Daugavas krastmalā — tautas sapulce, ko vadīs Raiņa vārdi: «Daugav's abas malas mūžam nešadalās...».

Un vēl — S. Kalniete bija tā, kas teica: «Mums aiz muguras — austrumi, tur mēs neesim. Mums priekšā — rietumi, tur mums nav ko meklēt. Mums jāpallek šeit — savā Tēvu zemē. Savās mājās».

Lai paturam šos vārdus sirdī un prātā. Jo mums nav, kurp iet. Un mums ir ļoti maz palicis, ko zaudēt. Spodrināsim savu trešo zvaigzni, atjaunojot latgaļiešu tradīcijas, uzturot nacionālo pācietību un morālo stāju. Būsim vienoti mūsu novada Māras ziemeļi. Un — par spīti šķelti sībetājiem — būsim vienoti Latvijai.

S. JOKSTE

Latvijas PSR tautas deputātu kandidāti

Manas darba dzīves stāsts

Dzimtas saknes man ietiliec Latgalē. Esmu dzimusi 1937. gada 1. martā Bukmuižas pagastā. Māte agrī palika viena un 1945. gadā pārcēlās uz dzīvi Koknesē. Ar Koknesi saistās manas apzinīgās bērnības un skolas gadi.

Māte par savu galveno uzdevumu uzskatīja palīdzēt man iegūt izglītību, tāpēc 1952. gadā pārcēlās uz Rīgu, kur es sāku mācīties Rīgas finanšu un kredīta tehnikumā. 1955. gadā to pabeidzu un tiku nozīmēta darbā Pļaviņās, Valsts bankā, kur sāku mācīties par kredītspektori, vēlāk — par kredītdaļas vadītāju. Seit nostrādāju 4 gadus un guvu labu pieredzi saimnieciskajā un finanšu jomā. Redzēju kolhozu grimšanu un slīgšanu valsts parādos, to priekšdēdētāju izmisīgu un bezcerīgu cīņu atsperties ekonomiski tai laikā, kad valsts ekonomiskā politika bija virzīta uz lauksaimniecības un tajā strādājošo — Latvijas pamatnācijas — nežēlīgu ekspluatāciju. Protams, ne visu toreiz savos 20 gados tā sapratu, bet redzēju gan.

1959. gadā iestājos Latvijas Valsts universitātē, Ekonomikas fakultātes dienas nodalā (3. kursā, jo līdz tam mācījos neklāstienē), specialitātē «Rūpniecības ekonomika», kuru pabeidzu 1962. gadā. Tiku nosūtīta kā jauna speciāliste darbā uz Rīgas pilsētas izpilddomējas plānu komisiju. Seit nostrādāju līdz 1967. gadam, pēc tam saņēmu uzaiņinājumu pāriet pasniedzēja darbā uz Latvijas Valsts universitāti.

Kopš 1967. gada līdz šim brīdim strādāju universitātē. Esmu

šeit izgājusi visu pasniedzēja darba ceļu no asistentes līdz docentei.

1972. gadā iestājos Maskavas Tautsaimniecības institūta aspirantūrā, dienas nodalā, 1975. gadā to pabeidzu ar aizstāvētu zinātņu kandidāta disertāciju un atgriezos atpakaļ darbā universitātē. 1979. gadā mani ievēlēja par jaunizveidotās Tautsaimniecības plānošanas katedras vadītāju. Šai amatā nostrādāju līdz 1986. gadam, kad aizgāju doktorantūrā, lai strādātu pie problēmām, kas šodien jau ir aktuālas plašā sabiedrībā, bet tad skatījās «nedisertabla» tēma. Pētīju republikas ledzīvotāju dzīves apstākļus un to neatbilstību šķērsu republikas ieguldījumu PSRS tautsaimniecības kompleksā un republikas ledzīvotāju, it īpaši — latviešu, dzīves apstākļiem.

Sodienas atklātības valodā runājot, tā ir cīņa par republikas politisko un ekonomisko suverenitāti. 1988. gadā no doktorantūras atgriezos un turpinu strādāt tai pašā katedrā par docenti. Disertācija vēl nav aizstāvēta. Republikā nav savas doktoru padomes, bet Maskava nav psiholoģiski gatava runāt par republiku ekonomisko un valstisko neatkarību kā savu ledzīvotāju dzīves apstākļu nodrošināšanas pamatu.

1968. gadā apprecējos. Vīrs — Pēteris Zeile — ir Mākslas akadēmijas Estētikas un mākslas vēstures katedras vadītājs, profesors. 1976. gadā piedzima meita — Zane, kura šobrīd ir Rīgas 50. vidusskolas 8. klases audzēkne. 1989. gadā nomira māte.

- Latvija neatkarīga un brīva Eiropas valsts.
- Latvijas tautsaimniecība — harmoniska un tās resursiem piemērota.
- Izglītota un kultūrala tauta Latvijā — tās cerība un izdzīvošanas pamats.
- Latviešiem — nācijas saglabāšanai nepieciešamo apstākļu nodrošināšana.

Mana programma

POLITISKAJĀ JOMĀ. Iestājos par LTF 2. kongresa programmas realizāciju. Latvijas Republika — neatkarīga un demokrātiska valsts. Tās neatkarība atgūstama tikai ar nevardarbīgiem līdzekļiem, izmantojot gan parlamentāro, gan Pilsoņu kongresa ceļu, vadoties no konkrētiem apstākļiem. Vairākpartiju sistēma. Latviešu tautas pašnoteikšanās tiesību īstenošana visās gaitās.

TAUTSAIMNIECIBĀ. Galvenais uzdevums pašreizējā posmā — nepazaudēt kontroli pār ekonomiskajiem un sociālajiem procesiem Latvijā, nobremzēt dzīves apstākļu krasu pasliktināšanos. Šim nolūkam nepieciešams veikt ekonomiskus un administratīvus pasākumus

republikas preču tirgus aizsardzībai. Lai stabilizētu naudas apgrozību, jāizveido nacionālā naudas sistēma. Jāīsteno esošās naudas sistēmas reforma. Stelozami jāpieņem likums, kas aizliegtu vai reglamentētu deficīto preču izvešanu ārpus republikas. Iestājos par robežu mītu un citiem republikas interešu garantijas jautājumiem.

Iestājos par rūpniecības ekstenzīvās attīstības krasu ierobežošanu, Latvijas resursiem neatbilstošas rūpniecības pārprofilēšanu vai pārdislocēšanu.

Lauksaimniecībā — brīva saimniekošanas formu izvēle. Zemniekiem — tiesības uz zemi kā privātpašumu, lauksaimniecības produkcijas realizācija pēc līguma vai brīvā tirgus cenām. Valsts veic stimulojošu politiku

lauksaimniecības attīstībā ar nodokļu, kredītu, kapitālieguldījumu politikas palīdzību, asīgnē sociālās infrastruktūras attīstību laukos.

Ekonomikai jābalstās uz īpašuma formu daudzveidību, tai skaitā — arī privātpašumu. Jāpaver plašas iespējas katra cilvēka saimnieciskai iniciatīvai.

SOCIALĀ POLITIKĀ. Nepieciešama radikāla darba samaksas un pensiju reforma. Darba samaksas pamatā jābūt principam — augstāku darba samaksu par kvalificētu un kārtīgi padarītu darbu, salīdzinot ar mazkvalificētu un slikti padarītu darbu. Intelektuālajam darbam jābūt augstāk apmaksātam par fizisko darbu. Tas ir pamats republikas ledzīvotāju izglītības un

kultūras līmeņa straujai izaugsmei.

Jārada visiem vienādi apstākļi savu sociālo vajadzību apmierināšanai. Jāsamazina atšķirība starp Latvijas rajoniem sociālās infrastruktūras attīstībā (skolas, slimnīcas, dzīvokļi, kultūras u.c. objekti).

Valsts sociālajai politikai jābūt orientētai uz izglītības, kultūras, zinātnes, veselības aizsardzības attīstību, jo tikai veselā un intelektuālā, garīgi attīstīta tauta var cerēt uz panākumiem savā neatkarīgajā attīstībā.

Valentīna ZEILE,
Latvijas PSR tautas deputātu kandidāte 160. Preiļu vēlēšanu apgabalā

Tas
sūri
saldais
liktenis

Viņa ir dzīvs cilvēks ar saviem priekšiem, bērniem, rūpēm un rāzēm. Labāk gan stāstīt par visu pēc kārtas.

Piedzīma un azauga Veneranda tepat Preiļu kooperatīva skola izmācījās par konditoru. Gadu nostrādāja pilsētā, trīs gadus Sutru skolā par pavārt. Bet tad aizpēcējās uz Kaibalu. Strādāja kolhoza «Lāčplēšis». Tur viens pēc otra piedzima Rēnārs, Ainārs un Guntars. Kāda vaifs strādāšana. Kad nomira tētis un mamma palika viena, Veneranda un Alimants ar bērniem pārcēlās uz Sutriem.

«Es pati arī visu mūžu esmu gan cūkas barojusi, gan telus dzirdījusi, gan turpat Sanaudē govīs slaukusi (no Sanaudes arī pensijā aizgāju). Tāpēc teicu meitai, ej uz fermu un strādā. Citur jau vairāk nenopelnīsi,» to saka Venerandas mamma. Un meita paklausīja. Pirmā darba diena fermā bija 1985. gada 21. februārī. Viņa sāka strādāt Daugavpils MRS Līvānu filiāles mežniecībā. Un iekustējās karuselī, kas lauku cilvēku nepārtraukti rauj uz priekšu. Atūtas nav ne ziemā, ne vasarā.

Pagājušajā gadā Veneranda no savas grupas izslauca 120 tonnas 104 kilogramus piena. No vienas govīs vidēji — 4335 kilogramus, kas ir krietni vairāk nekā caurmērā kolhoza. Arī plus ar iepriekšējo gadu krietns — 533 kilogrami.

«Man patīk Latvijas brūnās. Mierīgi un uzticīgi lopini. Vienīgi Stēpa uzstājīgāk un greizsirdīgāk izrāda savu piekēršanos Vasarā, kad pēc slaukšanas eju projām, skrien gar aplokamatu, cik tālu iespējams. Pern viņa man pat slimības labu uz veselām astoņpadsmit dienām «nopelnīja». Spricējam vitamī-

nus Stēpa uztraukumā uzmina man uz kājas. Nu gadās jau...»

Veneranda runā un stāsta labprāt. Ka barības sozlem loptiem pietiek, ka siens ir labu labais, ka sakņu daudz. Bet mamma tūlīt piebilst — perna gada oktobrī pašu spēkiem divdesmit piecas tonnas novākuši. Ziemeņā virsu, bet bietes vēl turumā. Atbraukst no pilsētas māsa ar bērniem, visi «kaļā pulka metušies darba».

Sanaudē ir piecas pamata un divas maļņas slaucējas, vēl barības vedēji un mehāniks. Visi izpalīdzīgi un labi cilvēki. Ceturšdienas jastādā, tad divas ir brīvas. Slaucejas gaita nav nekā neparasta. Jāceļas ātri, jānomēro ar zirgziņu trīs kilometri līdz fermai. Mājās tiek pēc astoņiem. Kamēr paēd, atpūšas, neatliekamākos sētas darbus veic, skatās atkal uz fermu jābrauc. Vasarā ir vēl saspringtāk, jo tad jāslauc trīs reizes. Bieži ir tā, ka miegam paliek tikai pāris stundas.

Tāds nu ir brīvas un līdzsvarīgās padomju sievietes saldaiss liktenis. Ar pamatīgu sūruma un rūgtuma piedevu. Un tieši tāpēc pavisam likumsakarīgi skatīt arī Venerandas ciešais lēmums aiziet no darba un pārcelties uz pilsētu. Līvānos viņa sapņema mantojumā māju, krietni papūlējās ar remontdarbiem. Kad beigties mācību gadā skolā (jo nav laicu prāta darbs gada vidū bērnuš raut no skolas prom), Spornieku ģimene pārcēlās uz Līvāniem.

Ģimene jau atradīsies kāds, kurš pārmetīs, re, bēg no laukiem, bēg no darba, grib vieglu dzīvi. Man liekas, ka Venerandai ir pilnīgas tiesības uz to. Bērniem vajadzīga ne tikai laba izglītība un iespējas piedalīties pašdarbi-

bā (visi trīs puikas ik nedēļas skrīen uz deju kolektīva mēģinājumiem). Viņiem vajadzīgs kino, teātris, plašākas iespējas pilnveidoties, attīstīties. Laukos šīs iespējas ir visai ierobežotas. Arī Venerandai gribas justies kā sievietei — ne tikai darbu padarīt, bet arī atpūsties, uz pasauli un cilvēkiem paskatīties. Ai, cik daudzas lieliskas, skaistas un sievišķīgas būtnes tuvē un tālā apkārtnē vienkārši netiek pamanītas. Aiz «pufai-kām», gumijas zābakiem un biezajiem lakatiem vienkāršāk un ērtāk saakatīt nevis sievieti, bet «darba spēku». Arī brīnītāds viens «darba spēks» pa dubļiem, kaut gan tā gribas uzvilkt vieglās laiviņas, modernā frizūrā ievēdot matus.

Nevajag Venerandai pārnēsāt arī to, ka nolēmusi izstāties no PSKP. Viņa saka:

«Ne es pa sapulcēm varu izskraidīt, ne politikācijās nosēdēt, iestājos arī tikai tāpēc, ka apņiku klausīties nebeidzamo pierunāšanu — sak, «nāc, stājies, nenozēlosi. Mana partija tagad ir mani trīs daļi. Jāizaudzina par labiem cilvēkiem. Tad pašai laimīgas vecumdienas būs un labums tautai un Latvijai.»

Tātad — Veneranda aizbrauks uz pilsētu. Taču saknes droši vien paliks laukos. Un vēl jau nevar zināt, varbūt atvases savus dzinumus stieps pret sauli tieši Sutru pusē. Tā nav tukša cerība, jo vidējais dēls savai vecmammai nesēn teica: «Tu tikai nepārdod māju. Pagaidi, kamēr es izaugšu liels. Tad nemsim zemi un saimniekosim.»

Lai tā notiek!

L. KIRILLOVA
J. SILICKA foto

SAVĀ LAIKĀ esam rakstījuši par sievietēm mehānizatorēm, sabiedriskām darbiniecēm, pedagoģēm, ārstēm, kuras vēltījušas sevi visu darbam. Ģimene, bērni, vīrs?.. Ko jūs! Tie taču ir vistīrākie sīkumi, salīdzinot ar sabiedrisko aktivitāti, ar gaišo un saulaino ceļu, kas mūs ved tieši uzpārpilnību. Komunistisko ideālu altāra priekšā var nolikt gan

ģimenes lalmi, gan pašas un bērnu nākotni.

Te nu mēs esam — kā pasaku vecene pie sasistas slies. Un tieši tāpēc gribas šoreiz pastāstīt par kādu pavisam citāda kaluma sievieti. Veneranda Sporniece dzīvo pie Sutriem, strādā kolhoza «Nākotne» Sanaudes fermā par govju mehānizētās slaukšanas operatoru. Vārdu sakot — slaucēja. Bet ne tikai.

Sūtu sveicienus...

Marts — pirmais pavasara mēnesis. Pavasaris — dzīvības mošanās. Patīkama sakritība. Marts ir arī mēnesis, kurā svin visšķaistākos svētkus pasaulē — Mātes dienu. Diena, kas mums visiem jau daudzus gadus pazīstama kā Starptautiskā sieviešu diena.

Tuvinieki un draugi arī šogad, tāpat kā citus gadus, vēlēties savām mīļajām sievietēm sagādāt prieku, tāpēc daudzu sieviešu rokās sliģis ziedli un dāvanas. Māmiņām (vizbuli un samtaino pūpolu pušķus plaukstās liks viņu mazie un lielie bērni). Tikai ne jau no dāvāto ziedu daudzuma vai dāvanu skaita būs atkarīga svētku noskaņa sievietēm, bet gan no tā, kādas būs viņas pašas šajā dienā, kā viņas apzināsies sevi šajā pasaulē. Lai cik dažādas būtu sieviešu domas un izjūtas šajā saakarībā, tomēr ir un paliek viena patiesība: «Sievietes sūtība pasaulē — būt mātei.»

Tāpēc neskatoties uz to, ka kalendārā ar sarkanem burtiem vēl pagaidām ir iespēstis «E. marts — Starptautiskā sieviešu diena», man gribētos lai šogad pirmo reizi vismaz Latvijas sievietes svinētu Mātes dienu.

Cerot, ka šie svētki sagādās ne mazāk prieka kā visus iepriekšējos gadus, arī es visām sievietēm un mātēm sūtu visirsnīgākos sveicienus ar savu dzejoli «Mātes diena».

Ar cieņu — MARIJA SKUTĀNE

Mātes dienā

Aiziet vēl viena garā ziema. No krūfīm par nedēļām izlaužas vaids.

Bet Mātes dienā kļūst labi ikvienam, Kad mātei uz lūpām uzplaukst mīļš smalds.

Tuvu, tuvu jau pavasars. Sirds atveras, māt, tev priekā. To sildīs drīz maigais saules stars

Tev skatstajā — Mātes dienā. Ielejā guldošais strauts, Vizbuli plaukstosīte sniegā. Tas ir viss dzīvais, kam lauts Atmosties Mātes dienā.

Sieviete
un
sociālisms

...Atzišos, nesaprotu, ko nozīmē socialisms. Es ar to gribētu saprast ļoti plašu valsts sociālās nodrošināšanas sistēmu, valsts izglītības sistēmu, valsts medicīnisko aprūpi, un, protams, ētiskās vērtības — brīvību, solidaritāti, taisnīgumu. Diemžēl tie pagaidām ir tikai sapņi. Tāpēc es, mūsdienu Latvijas sieviete, cik varu, saprotu un protu, esmu iesaistījusies tautas kustībā par brīvu un neatkarīgu Latviju. Pavisam konkrēti — par Latvijas Republikas atjaunošanu.

Ja runāju par sievieti mūsu sabiedrībā, tad tā, manā skatījumā, ir padarīta par beztiesisku būtni. Sievietei nodarīts pāri, atņemot viņai dabas dotās tiesības — būt matel. Nav savienojams mātes pienākums ar astoņu stundu darba dienu, mūžīgo cīņu par eksistenci. Sieviete būs brīva tikai tad, kad varēs pildīt savu mātes un ģimenes pavadu sargātājas lomu.

Esmu māte, bērni mācās skolā. Ļoti gaidu, kad valdība beidzot saprātis, ka svarīgāki par kosmosa leņķerājumiem un visādiem urrā! pasākumiem ir mūsu bērni. Dež līdzekļu piešķiršanas izglītības sistēmai garīgā pilnība nav šasniedzama. Skolā vajadzētu būt svētai vietai, un nav vecāku, skolotāju vai bērnu vaina, ka negribas to apmeklēt. Kad mācījos skolā, cerēju, lidinājos mākoņos un domāju — būs izglītība, būs viss. Sodienas bērni zina, ka tā nav.

Sāp sirds par piesārņotajiem Līvāniem, par to, ka ar katru dienu viss kļūst aizvien netīrāks. Turpinās meli. Arī šodien, tieka, citādāk nekā vakar, bet melojam. Bērni to dzird, redz, sajūt.

Līvānu pilsētas Tautas deputātu padome uzskatī savu darbu. Deputātiem daudz nākotnes teceru, man arī. Mana Komisija — tiesiskās kārtības un likumības nodrošināšanas pagaidu komisija. Nākotnes deputātu gribu redzēt profesionālu. Par deputāta darbu būtu jāmaksā.

Visjaukākais manā dzīvē — dzīvojam jau ceturta paauzde uz manam vectēvam piederējušās zemes gabaliņa. Stiprās ģimeneskā saltes palīdz izturēt, ticēt, cīnīties, cerēt. Gribētos, lai katram cilvēkam būtu dzimtas mājas, tēvu tēvu stādītās ābeles.

Patēlcīga esmu savam tēvam. Neskatoties uz aizliegumiem, mācīja patiesību par mūsu tautas pagātni, neslēpa, nemeloja.

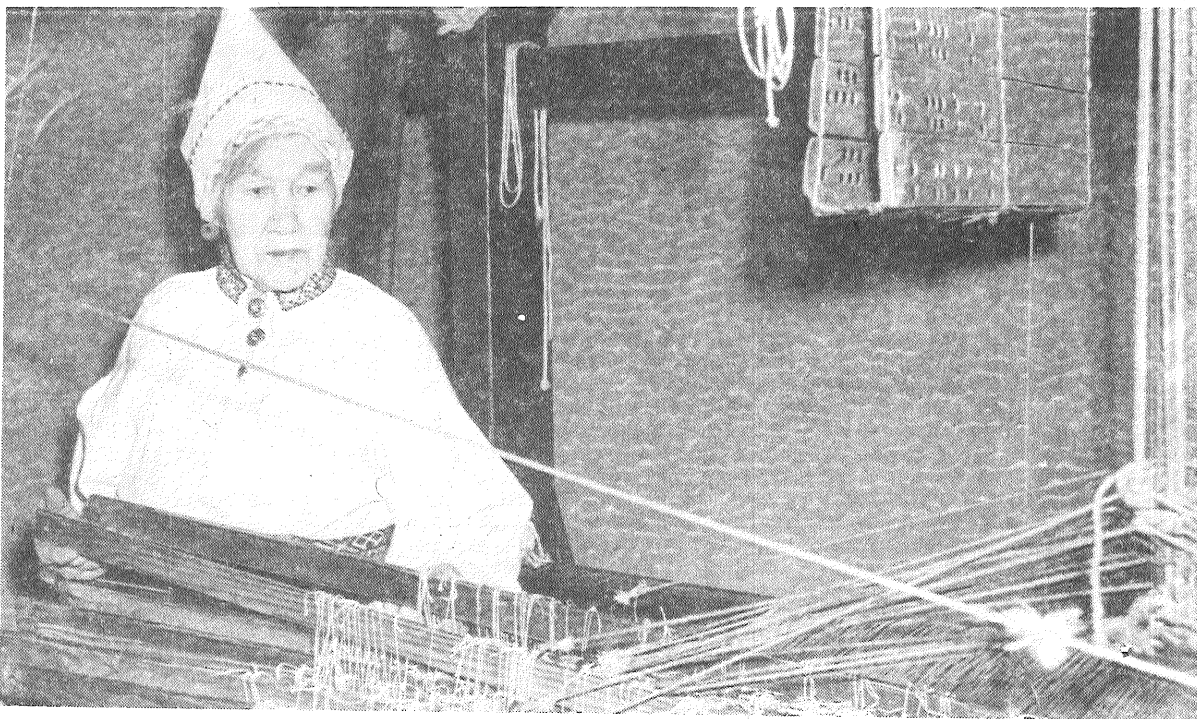
I. GARJANE
J. ZANDES foto

Tautas daiļamata meistare Rozālija Ziemele ražošanas apvienības «Daiļrade» Līvānu iecirknī par audeju strāda kopš 1973. gada. Savu amata prasmi apguvusi Rīgā daiļamatniecības skolā agra jaunība. Visu mūžu darinājusi skaistas segas, galdautus, aizkarus, sedziņas. Visu mūžu ir bijusi draugos ar dziesmu. Pircējiem darba koleģiem viņa ir bijusi paraugs ar ļoti gaumīgiem krasu un rakstu salikumiem.

Nekad nevienam nav atteikusi padomu. Ar saviem darbiem ir pieceļusi skatītājus izstādes mūsu rajona, Rīgā un Maskavā.

Somenes Rozālija Ziemele atzīmēja savu 85 gadu jubileju.

S. RASA
J. SALNAVIĒSA foto

Sogad Salas deviņgadīgās skolas pedagogisko kolektīvu papildināja divas jaunas skolotājas, Latvijas Universitātes absolventes. Tās ir — krievu valodas un literatūras speciāliste Irēna Puskundže (attēlā pa kreisi) un tēlotājmākslas un darbmācības skolotāja Anita Ancāne. Irēna papildus vada skolā ārpusklases darbu, Anita — darba mīlestību un deju māku dāsni atdod bērniem, ziedojot savu brīvo laiku.

Darbu ar sešgadīgajiem skolā jau trešo gadu sekmīgi īsteno skolotāja Anna Paura (attēlā pa labi). Tieši no pedagoga darba pirmajās klasēs daudzkārt atkarīgas kā šo skolēnu sekmes turpmāk, tā arī to pedagoga darba rezultāts, kas turpina mācīt tos vēlākajos gados.

Stundas audzinātāja Paura vada emocionāli, ievērojot bērnu vecuma īpatnības, saistot mācāmo tematu ar rotaļu elementiem. Tāpēc gan bērnos, gan viņu vecākos skolotāja iemantojusi atzinību, cieņu un autoritāti.

N. VAGALE,

Salas deviņgadīgās skolas direktore

J. SALNAVIEŠA foto

Amatam — zelta pamats

Tautas tērpu — mantojumā

Darīnāt sev tautas tērpu un atstāt to mantojumā. Istu Vidzemes tērpu. Ar šādu domu dzīvo Jevgēnija Skistere — daudzprotošs cilvēks. No acīm izstaro savāda gaismu, no sirds līlš svētums, kad runājam par jebkuru tēmu, jo sevišķi — par rokdarbiem.

Ko iemācījies un labi veicusi savā mūžā? Atbildot uz šo jautājumu, nāk veselš uzskaitījums: vērpt, aust, adīt, šūt visu veidu apģērbus, izgreznot tos, kā arī gultas veļu un dvieļus ar tamborējumiem, balto darbu tehniku, arīdān mežglot. Vienu gadu pat vadīja mežģošanas pulciņu, kamēr šo nodarbošanos iemācījis visi gribētāji Galēnos.

Pašai ar to mācīšanos kā jau nu bija. Nekādās speciālās skolās nebija lets. Sūšanu un rokdarbus iemācīja māte, draudzene — tamborēšanu, krustmāte — aušanu. Ierosmi vienmēr ir devuši arī žurnāli. It sevišķi «Sieviete». Bet nekāda gadījumā tā nebūtu kopēšana. Vienmēr tika gūta ierosme, izejas punkts. Un tālāk jau nāk pašas fantāzija.

Rokdarbiem pa istam var nodoties tikai tagad — mūža pievakarē. Agrāk tiem tika izbrīvēts kāds vaļas brīdis. Bet cik nu to ir bijis lauku cilvēkam, kad jāveic maizes darbs un arī saimniecības solis. Rokdarbi bija nobidīti sociālistiskā dzīves veida nomalē, bet atsevišķi tautas ornamentu bija pat krimināli. Paldies dēvam, nu var lietot atkal ir ausekli, ir uguskrustu.

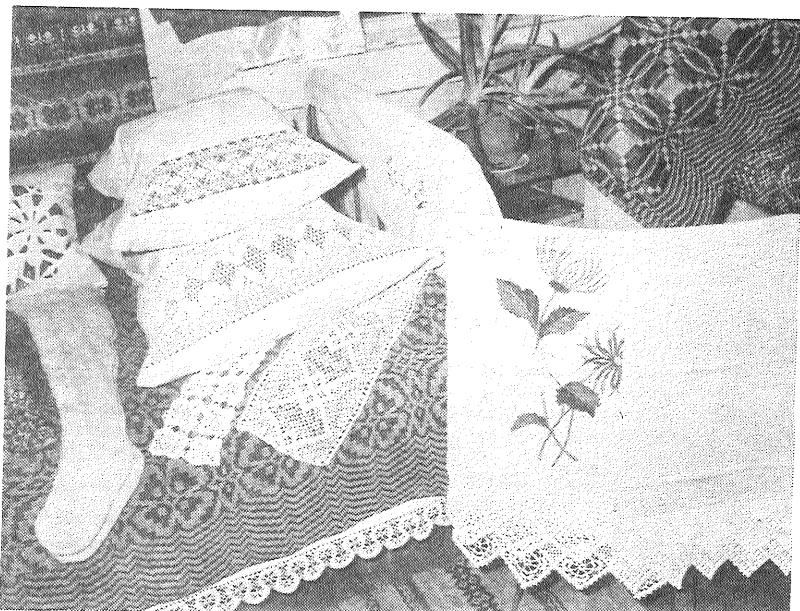
Folkloras ansambļim jau noasti istie Vidzemes brunči. Arī mūsu ciemosnās dienā stielēs stāvēja lesāks darbs. Jevgēnijas tēvs Francis Dūda savā laikā uztaistīja stelles, greba karotes, talsīja spainus. Bija ista amatnieks. Arī dēls Roberts prot rīkoties ar koku — beidzis tehnikumu. Patlaban viņš meistaro bērniem gultīņas.

Abas jaunās sievietes — meita Regina un vedekla Sarmīte — ciliģi seko mammas piemēram un veiksmīgi nodarbojas ar rokdarbiem. Galveno vērību tomēr veltot savu pēcnācēju audzināšanai. Regina ir diplomēta šuvēja-modelētāja. Pašlaik gan ada, gan tamborē. Sarmīte, būdama audzinātāja Preiļu bērnu dārzā, patlaban galveno uzmanī-

Jevgēnija Skistere ar meitu Regīnu un vedekli Sarmīti. Gultas pārklāšana dominē balto darbu tehnikā.

J. SILICKA foto

bu velti savai Agnesītei. Tostarp auž arī jostas.

Vai visas jaunās māmiņas prot rokdarbus? Diez vai mūsu skola šajā jomā ir viņām daudz ko devusi pūra? Jo tikai šajā mācību gadā ir atsākta mājturības specialitātes pasniegšana augstskolā. Un pirmie speciālisti parādīsies tikai pēc pieciem gadiem. Bet pagaidām ir jāiztiek ar to mazumiņu, ko zina mūsu vecākā paaudze un sniedz masu informācijas līdzekli.

Runājot par audzināšanu ģimenē, visas trīs sievietes ir vienprātīgas, ka daudz kas ir atkarīgs arī no svētku svinēšanas. Mūsdienās daudzās ģimenēs svētki ir tā nonivilejušies, ka maz ar ko atšķiras cits no cita: saimniece visos gadījumos gatavo visu, ko prot un ko atļauj rocība. Palūkojoties uz mielasta galdū, grūti pateikt, kādi svētki tiek svinēti. Turpretī mūsu senči nevienu godos ēdienus ne cēla galdā vienkārsi tāpat, bet gan ar zināmu nozīmi, kā noteiktu simbolu. Un ļoti būtisks ir jau pats galda klājums, pat trauku izvēle.

Tā no aušanas, adīšanas, tamborēšanas, knipelēšanas un citiem rokdarbiem saruna pārsviedās arī uz pārējiem mājturības novirzieniem, līdz beidzot pieskārs arī sociālam jaunumam — klājī potētājai nenovīdībai un skaudībai. Viena gada laikā Jevgēnijai nācās septiņas reizes iztiesāties, lai noturētos savās mājās...

Zinu, ka skaudība perinās, ne tikai bagāta vīra sirdī. Varbūt vēl lielāka un vēl briesmīgāka tā reizēm mīt viņa «nabaga brāļa» sirdī. Tā sakot, ne jau manta rāda, kāds tu esi cilvēks... Ne jau manta vien. Viņiem varbūt daudz kā pietiek, bet labvēlības pret pasauli — nepietiek. Nenemos spriest, vai tas ir nō labas vai sliktas dzīves, varbūt tas nāk no tālākiem laikiem un vispār ir cilvēka dabā...

Man šķiet, ka cilvēka dabā ir savas spējas un sevi pašu izteikt kādā acīm skatāmā veidā. Salīdzināties. Palepoties — ne jau ar lejuplīdi, bet ar augšupkājušu varēšanu. Un vai kāds brīnums, ka šodienas etaloni ir: mans nams — mana piļs! Mana automašīna. Mans rēķins krāj-kasē! Kad nomīršu, viss paliks bērniem.

Toties šeit paliks Jevgēnijas Skisteres darinātais tautas tērps. Dzimtās vietas daiļums un saņķotība. Paaudžu atmiņa. Tikumi, par ko senās dziesmas stāsta (ne jau velti patī ar meitu folkloras ansambli dzied), atkal pacelti jaunatnes acu priekšā.

V. ROMANOVSKIS

Vārds — lasītājiem

Man ir īsts draugs

Labdien, cienjama redakcija! Abonēju un lasu jūsu avīzi jau sen, bet patī rakstu pirmo reizi.

Ļoti reti laikraksta lappusēs redzu aprakstus par labiem cilvēkiem. Vai tiešām uz Zemes vairs nav cilvēku, kas varētu būt piemērs citiem itin visā? Es domāju, ir, tikai tie ir cilvēki, kuru neievēro vai negrib ievērot. Tie ir cilvēki, kas «neizlec», bet dara citiem labu bez sevis izrādīšanas, no sirds.

Man ir īsts, uzticams, garos gados pārbaudīts draugs, ar kuru liktenis lēma satikties pirms 18 gadiem. Tā ir mana draudzene Vaļa Skutele. Mana Vaļa, kā es viņu saucu. Man viņa vienmēr un it visā ir bijusi piemērs. Viņa ir godīga, kautrīga un darbu mīlošs cilvēks.

Es neesmu latviete un neesmu arī dzimusi Latvijā, bet Vaļa nešķiro cilvēkus pēc tautības. Viņa saka: «Man nav atsevišķu tautību, man ir ļoti un slikti cilvēki».

Ar Vaļu satīķos gandrīz pirms divdesmit gadiem. Un esmu pateicīga savam liktenim, ka viņa man ir — mana Vaļa. Viņa man ir viss — padomdevēja, mierinātāja. Ir bijuši manā dzīvē nepelnīti pazemojumi un apvainojumi, bet ar visu — gan ar bēdu, gan prieku — es gāju pie Vaļas. Viņa vienmēr prata mani uzmundrināt, nomierināt. Un atkal gribējās dzīvot.

Gadījās arī slimnicās gulēt un iepazīt skalpeli, un vienmēr pirmā pie manis durvis vēra mana Vaļa. Viņas sirdssiltuma vienmēr pietiek vīstiem, jo viņa ir cilvēks, kas nesavtīgi dāvā citiem labu, viņa pati izstaro šo visu labu, gaišo. To, kā tik ļoti pietrūkst uz mūsu Zemes.

Un šobrīd es patiesi nožēloju to, ka nevaru uzrakstīt šo vēstuli latviski — Vaļas dzimtajā valodā. Bet, es domāju, viņa uz mani par to neapvainosies. Un, vai viņa maz prot apvainoties?

Izmantojot izdevību, es gribētu apsveikt manu Vaļu dzimšanas dienā, kura viņai nesen bija, un novēlēt stipru, stipru veselību, cilvēcisku laimi un visu labāko, ko vien var novēlēt istam uzticamam Draugam. Domās es ņemu visus pasaules ziedus un nolieku pie viņas kājām... Esi, Vaļa, vienmēr tāda, kāda Tu esi.

Ja visi cilvēki uz Zemes būtu tādi kā Vaļa, tad būtu pie mums mūžīgs miers un saskaņa.

L. KIRILLOVA,

Preiļos

LENINA KAROGS

Kas apvienojas

Sprīžot pēc vairāku cilvēku izteikumiem, dzirdējam sarunām, diskusijām un strīdiem, lielākajai daļai nav priekšstata par to, kādi politiski spēki darbojas mūsu apkārtnē. Gandrīz neviens no tiem, kas apgalvo: «Saradušas tās partijas, šķēļas un strīdas savā starpā», nevar nosaukt nevienu partiju pat pēc nosaukuma, nerunājot par to raksturojumu. Piedāvāju nelielu informāciju par to, kas ar ko apvienojas, kas šķēļas un kāpēc.

Ja neskatītu atsevišķus cilvēkus, kuri jau agrāk bija atraduši ceļu uz «Helsinki-86» un LNNK (šīs organizācijas pastāvēja pirms tam, kad tika izveidota LTF), tad pirmā progresīvā organizācija, kas izveidojās Preiļu rajonā, bija Latvijas Tautas frontes Līvānu un Preiļu nodalījums. Katra nodaļa risina savas reģionālās problēmas, bet kopēju jautājumu izlemšanai tiek sasaukta rajona apvienotā valde.

Laika gaitā daudzi LTF dalībnieki un atbalstītāji nesagaidīja to dinamiku un noteiktību Latvijas likteņa veidošanā, ko bija gaidījuši. Ievērojams apskums LTF darbībā iestājās 1989. gada pavasarī pirms 31. maija aicinājuma. Šajā laikā Rīgā 1989. gada 2. aprīlī uz grupas «Helsinki-86» bāzes nodibinātas Latvijas Atzīmēšanas partija (LAP) — pirmā, kas nostājās opozīcijā pret PSKP. Dibināšanas kongresā piedalījās arī Preiļu rajona pārstāvis. 1989. gada maijā tika uzņemti vēl jauni biedri un izveidota LAP Preiļu rajona nodaļa. Dabīgi, ka cenzūra citīgi izsvītvoja visu, kas saistīts ar šo organizāciju, no visām šķēļām.

Vienīgais, kas parādījās presē, bija «Cīņas» raksts par LAP vadītāju J. Vidūnu. Lasītājs, kurš prot kaut ko izlasīt starp rindām, būs ievērojis, ka šādiem rakstiem parasti neseko revanšs. Arī šis izskanēja kā patiesība pēdējā instancē.

Sajā laikā Rīgā Augstākajai Padomei bija darba pilnas rokas, izskatot LNNK «likumību» vai «nelikumību». Šāda uzmanība bija tems LNNK ārkārtējai kongresa sasaukšanai, kurš, starp citu, no-

stiprināja šīs organizācijas iepriekšējo pozīciju par neatkarīgas Latvijas valsts nepieciešamību, kā arī veicināja jaunu dalībnieku pieplūdumu. Bija arī nepieciešamība pēc šiem jaunajiem atbalstītājiem, jo atcerēsimies, ka LNNK ir tā, kas pamatā veic LR pilsonu reģistrācijas darbu. Tā 1989. gada jūnijā Jersikas pilskalnā līvāniešu un jersikiešu pulcīnš pacēla sarkanbaltsarkano karogu, lai atzīmētu LNNK Jersikas nodaļas izveidošanu. Šī nodaļa auga strauji, pašlaik pastāv divas LNNK nodaļas — Līvānu un Jersikas.

Partija, par kuru pašlaik visvairāk runā, ir LSDSP. Šīs LR laikā pastāvējušās partijas atjaunošanas centieni sākumā tika plaši popularizēti radio, televīzijā, presē. PSKP cerēja, ka tai veidojas sabiedrotā, Drīz vien izrādījās, ka atjaunotā LSDSP savu programmu nebalsta uz marksismu, tātad veidojas jauna opozīcijas partija vadošajai PSKP. Var salīdzināt, kāds pašlaik ir masu informā-

cijas līdzekļu tonis, runājot par LSDSP. Ar ko nodarbojas šīs organizācijas? Par LTF nerunāsim — «Atmodu» var izlasīt visur. Bet pārējās? Vai tiešām ar «portfeļu» dalīšanu? Pirmkārt, visām šīm organizācijām, arī LTF, ir kopējs mērķis — neatkarīga Latvijas valsts. Nevienas organizācijas dokumentos nav plānu — ne tiešu, ne netiešu — par šī mērķa sasniegšanu vārdarbiem līdzekļiem, tāpat, ja kāds vēl nezina, netiek plānotas citautiešu deportācijas. Jaunās partijas un LNNK apvienojās Demokrātiskajā blokā (kas, domāju, darboties ne tikai uz vēlēšanu laiku), tāpēc pilnīgi nepareizs ir uzskats par šķēļanos. Protams, ar PSKP

rādījumus no augšas, uzskatot, ka «tur jau labāk zina», ļoti ātri kļūsim līdzīgi kādai nesēn vēl tik speciāli, bet nu jau stipri bankrotējušai organizācijai, ko vārdā nav jānosauc. Politiskā situācija nav nekas konstants, tāpēc nevajadzētu aizspriedumaini uzņemt radikālās idejas, parasti tās pēc pusgada jau kļūst par normu. Demokrātiskajam blokam tika izteikti pārmetumi par formulējumu «LR atjaunošana», lai gan LTF II programmā šis jautājums skatīts diezgan mīglaini un vairāk izkātās pēc «jaunas Latvijas valsts izveidošanas». Tā esot Tautas frontes šķēļana. Par laimi, tādu «šķēlnieku» laikam tomēr ir izrādījis pietiekami daudz, jo LTF vēlēšanu platformā skaidri un nepārprotami pateikts: «LR atjaunošana».

Demokrātiskais bloks saņem pārmetumus par to, ka aicina AP vēlēšanās neatbalstīt KP biedrus. Tā esot politiska tuvedzība. Tomēr mēs priecājamies, ka šo tuvedzīgo vidū laikam ir arī Dainis Ivāns, jo kā gan citādi viņš būtu parakstījis aicinājumu kompartijai Latvijā pašlikvidēties. Uzskatām, ka brīdis ir pārāk izšķirošs, lai uzticētos PSKP.

Tiem, kuri varbūt vēlas labāk iepazīties ar šeit minēto organizāciju darbību, vajadzētu griezties pie LTF grupām, kur varēs saņemt informāciju. Līvānos tika iegādāties «Atmodu» (LTF), «Neatkarību» (LNNK), «Jundū» (LAP) un «Sociāldemokrātu» (LSDSP). Palasiet šo literatūru, jo, lasot tikai padomju cenzūras atļautos izdevumus, diez vai var rasties pilnīgi pareizs priekšstats par politisko situāciju.

L. STORISKA,

Demokrātiska bloka atbalstītāja, Līvānu pilsētas padomes deputāte I. B. vēlēšanu apgabala

un kas šķēļas?

ir «šķēļšanās», ja to var tik maigi nosaukt.

Kādas ir Demokrātiskā bloka attiecības ar Tautas fronti? Neapšaubāmi, mūsu vietējā mēroga LTF noteikti ir tā jaut-organizācija, no kuras izauģusi radikālākie politiskie novirzieni. Republikas iemēni tas gan tā gluži nav, neapstrīdama ir LNNK loma. Līvānu nodaļas Domes struktūru, pēc manām domām, vajadzēja pielietot arī lielajā Domē, tad LTF II kongress būtu bijis drošāk pasargāts no šķēļšanās, nekā liedzot vārdu radikāļiem. Līvānu nodaļā katras partijas un LNNK pārstāvis ieilpst Domē ar balsstiesībām. Un kāpēc gan nē? Visi taču ir LTF dalībnieki. Visi pilnībā atbalsta LTF vēlēšanu platformu, kas publicēta «Atmodā».

Tautas fronte nav nekas tāds, kas, vienreiz izveidots, būs labs jau pats par sevi. Mums visiem kopā neveidojot un neietekmējot LTF programmu prasības, nekād neizauģt no «suverēnas republikas labas federācijas sastāvā» līdz «neatkarīgai Latvijas valstij». Ja gaidīsim no-

„Viss, vairāk nedzeru...”

Sanfrancisko iedzīvotājs Rons Djurazo — 44 gadus vecs, viscaur saspirtotais alkoholiķis — nesen pateica: «Viss, vairāk nedzeru. Negribu nomirt pirms laika».

Protams, pie šāda secinājuma viņš nonāca ne jau uzreiz un ne tikai pats. Vēl pirms pusgada viņš kopā ar saviem pudeles brāļiem dzerēja lepmūža stāstīja, ka nomirstot, turklāt ļoti drīz un vienīgi no savas iemīļotās dziras.

Taču pirms dažiem mēnešiem, kad viņu, bez sajēgas palikušu, uz lelas kārtējo reizi pievēca un nogādāja slimnīcā, kā agrāk viņu vairs mājās uzreiz nepalaida. Kad Djurazo atguva saļēgu, viņu nogādāja «detoksikācijai» uz Pestīšanas armijas alkohola reabilitācijas centru. Speciāla terapijas programma palīdzēja Djurazo atgriezties normāla cilvēka stāvoklī, un viņš varēja palūkoties uz pasauli ar pavisam citām acīm. Vakaros vairākas

stundas viņš laboja sadzīves aparāturu un tādējādi, no vienas puses, palīdzēja finansēt centra darbību, bet no otras puses — guva nepieciešamās lemaņas, kuras viņam — alkoholiķim ar 20 gadu stāžu — noderēs pēc atgriešanās «pasaulē» pienācīga darba meklējumos.

Gadījums ar Djurazo — viens no daudzajiem piemēriem, kas rāda, cik nopietna cīņa ASV izvērstā pret alkoholiķiem. Un panākumi, kā saka, neizpaliek. Pēdējā laikā arvien vairāk amerikāņu uz jautājumu: «Dzert vai nedzert?» atbild noliedzīgi. Nesen publicētie statistikas dati rāda, ka pēdējos 10 gados alkohola patēriņš ASV samazinājies par 15 procentiem.

Un tas ir apstākļos, kad administratīvā kārtā amerikāņiem lietot alkoholiskos dzērienus neviens neaizliedz. Šajā zinā ASV jau ir bēdīga pieredze, kas uzskatāmi parādījusi, ka ne ar kādiem aizliegumiem alkoholiķu apkarot nav iespējams. Sociālizētajos un daudzos pārtikas veikalos jūš ieraudzīsiet visdažādākos alkoholiskos dzērienus, veikalu plaukti ir pārpilni ar visdažādākās formas pudelēm, kuras rotā krāšņās etiķetes. Taču pircējs arvien biežāk šiem vil-

nošajiem plauktiem palet garām.

Vispirms jāatzīmē, ka amerikāņim, kuru, kā zināms, ir grūti šķirt no automobiļa, iedzert un pēc tam sēdēt pie stūres kļūst arvien sarežģītāk. Pagājušajā gadā, kad, šurp atbraucis, kārtoju obligātos eksāmenus auto vadītāja tiesību iegūšanai, es atbildēju eksaminatoram, ka alkohola saturs asinīs nedrīkst pārsniegt vienu desmito procenta daļu. Ja tas būs pārsniegts, seko sods. Sogad Kalifornijā un vairākos citos štatos noteikumi kļuvuši vēl bargāki — autovadītājam alkohola saturs asinīs nedrīkst pārsniegt astoņas simtdaļas procenta.

Bez tam palielināts ceļu policijas patruļu daudzums. Šis patruļas tagad apgādātas ar nelielām, kabatas lukturītiem līdzīgām ierīcēm, kuras acumirkli parāda, vai automašīnā ir kaut visnīcīgākie alkohola izgarojumi. Ja to nav, jūs varat braukt tālāk. Ja ir, tad jums nāksies iziet pārbaudi, kuras laikā noteikti tiks konstatēts, vai nav pārsniegtas minētās astoņas simtdaļas procenta... Labāk nepārsniegt! Citādi jūs nakti pavadīsiet policijas iecirknī, pēc tam vajadzēs noklausīties audzināšu lekciju tuvākajā sestdienā, sa-

maksāt ievērojamu sodu, apmaksāt jūsu automobiļa aiztransportēšanu un jurista pakalpojumu, nāksies zaudēt arī daļu no darba algas sakarā ar tiesas apmeklēšanu, kā arī jums tiks dubultotas vai pat triškāršotas šeit obligātās apdrošināšanas iemaksas. Kopumā tas var veidot itin pieklājīgu summu — no 4000 līdz 10000 dolāru.

Pirms pieciem gadiem tika uzskatīts, ka viesos bez alkohola dzērienu pudeles iet nav pieklājīgi, man stāstīja kāds vietējais žurnālists. «Tagad arī šī tradīcija izzudusi. Kā lai tā saglabātos, ja amerikāņi saviesīgos saietos tagad dod priekšroku sulai, bezalkoholiskajiem dzērieniem vai vienkārši minerālūdenim. Amerikāņi sākuši nopietnāk izturēties pret savu veselību».

Pēdējo apstākli nem vēra arī ASV valdības iestādes, kuras nesen sāka pieprasīt, lai alkohola dzērienu ražotāji uz pudeli etiketēm obligāti norādītu, ka to saturs nodara kaitējumu veselībai. Amerikāņu restorānos tagad uzlikti uzraksti, kuri aicina sievietes nedzert grūtniecības laikā, jo tas palielina risku dzemdēt bērnu ar defektiem. Pat dzērienu veikalos, uz ku-

rieni var piezvanīt, lai pasūtītu kādu alkoholisko dzērienu ar piegādi mājās, vispirms magnetofo- nā lentā ierakstīta balss jums atgādā, par tā dzēriena kaitīgumu, kuru jūs vēlaties nopirkt.

Kalifornijā izvērsās kustība, lai krasi paaugstinātu nodokli uz vīnu un tādējādi iegūtos līdzekļus izlietotu vienīgi speciālo antialkoholisko programmu finansēšanai. Līdz aprīļa vidum šīs kustības entuziasti zem savas petīcijas cer savākt vienu miljonu parakstu. Pēc tam jautājumu par nodokļa ieviešanu šī gada novembrī varēs izskatīt štata asambleja.

Pleaugošajā pretalkohola kampaņā daudzi vīna veikalu īpašnieki beidz tirgošanos ar lētājiem stiprinātajiem vīniem, kurus, tāpat kā pie mums, galvenokārt lieto nodzērušies alkoholiķi. Daudzi ražotāji no alkoholisko dzērienu ražošanas pāriet uz bezalkohola alus un minerālūdens izlaidi.

Tas viss — garantija, ka jau tuvākajā nākotnē palielināsies to amerikāņu skaits, kuri alkoholu nelieto. Šādu cilvēku jau tagad ASV ir viena trešā daļa no iedzīvotāju kopkaita.

J. POZDŅAKOVS,
APN korespondents

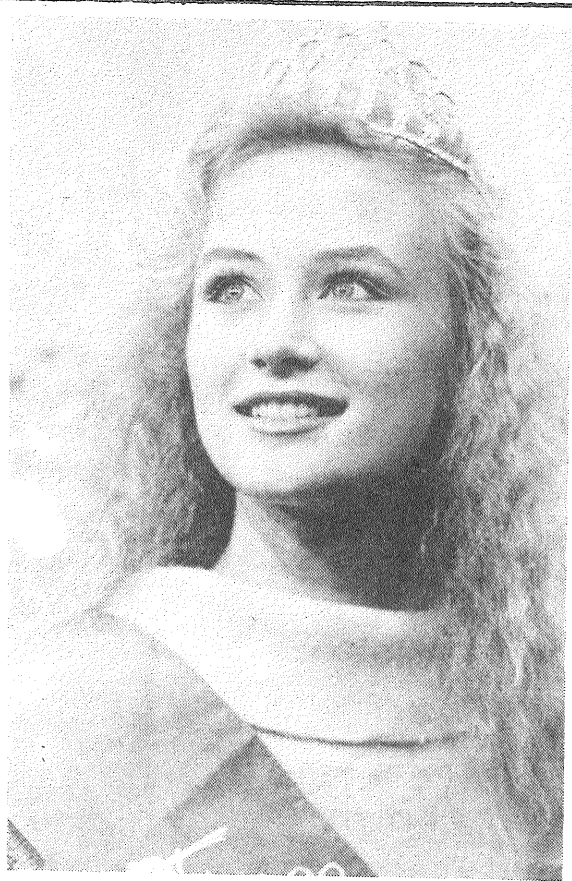
Izstādes «Konsumekspo-90» ietvaros, kas bija organizēta Sarkanās Presnes ekspocentrā, notika Maskavas pirmais profesionālo modeļu demonstrētāju konkurss «Tēls-90». Par tā rīkotājiem kļuva dizainu birojs «Tēls», ko vada Igors Maļkovs un kam ir bagāta pieredze darbā ar ārzemju firmām, kā arī modes demonstrējumu rīkošanā vispasaules līmenī.

Konkursā piedalīties varēja 18 labākās modeļu demonstrētājas no Maskavas modeļu namiem. Zūrijas komisija noteica uzvarētāju: par to kļuva Natālija Kretova. Otrajā vietā ierindojās Olga Spičakova.

Vienlaicīgi notika Maskavas mākslinieku modelētāju jauno izstrādājumu demonstrēšana un dažu ārzemju firmu, kas bija izstādes dalībnieces un konkursa sponsori, reprezentācija. Tās bija: franču firma «Kreasjon Mišel», «Filipp», «Selein», turku firmas «Buži San», «Maga», Pakistānas kompānija «Merkurijs».

ATTEĻA: uzvarētāja konkursā Natālija Kretova.

TASS fotohronika

Futbola maigums un skaistums

(Sākums 4. lpp.)

futboliste gatavojas kļūt māte. Vai vecāki aizliedz meitenei spēlēt futbolu: «Tev ir jāprecas, nevis jādzenā bumba...».

— Vairāk viņiem ir taisnība? Vai futbols sievietēm nav bīstams?

— Ne vairāk kā rokasbumba vai basketbols, kurus sievietes spēlē jau ilgus gadus. Visā sezonā komandā bija tikai viena trauma: meitene lauza kāju treniņā. Vienkārši skrēja bez bumbas un pakrita. Tas taču var notikt ar jebkuru gan uz lelas, gan jebkur citur.

— Komandā, acimredzot, ir dažāda vecuma spēlētājas...

— Vecumā no 16 līdz 32 gadiem, no skolniecēm līdz gimenes mātēm. Piemēram, Mariņai Bomiņai ir divi bērni. Vīna ir stabilākā aizsardze, spēlē ļoti labi.

Mūs visus vieno kopīgs mērķis — sēkmīgi nospēlēt PSRS čempionātā. Ja gūsim labus rezultātus, tad arī sievietes futbolam Latvijā būs laba nākotne.

— Astraiņi, bet vai jums pašam patīk futbols sievietes spēlēt?

— Teikšu tā. Viņas piešķir futbolam maigumu un skaistumu. Es gūstu estētisku baudījumu, vērodams, ka mana meitene darbojas ar bumbu. Bet cik skaisti viņas skrīni!

— Apsveicu jūs sakarā ar otro vietu starptautiskajā turnīrā Harkovā. Gribētos pavaicāt arī par jūsu tuvākajiem plāniem. Kādi tie ir?

— Martā piedalīsimies žurnāla «Sobesednik» balvas izcīņas turnīrā Maskavā. Pēc tam būs pēdējā treniņnometne, gatavojamies valsts čempionātam. Augstākajā līgā spēlē 24 komandas, kas iedalītas divās grupās. 20. aprīlī mums būs pirmā spēle Maskavā, bet 2. maijā — Rīgā ASK stadionā. Taču mēs katrā zinā spēlēsim arī Jelgavā un tiksīmes ar futbola cienītājiem citās Latvijas pilsētās. Domāju, mums būs ar ko iepriecināt komandas līdzjutējus. Ne velti pussardze Nadja Gurova un uzbrucēja Saša Bezmenova nosauktas par PSRS izlases kandidātēm.

V. KOZLOVS,
LATINFORM korespondents

LENNA KAROGS

Pedagoģe un rakstniece

Oktobrī mēs atzīmēsim savā laikā pazīstamās un Latgalē dziļi iemīļotās rakstniece Rozālijas Tabīnes — Naaizmērstules simtgadi. Pēc gandrīz vai pusgadsimta noklusēšanas no aizmirstības gaismā celsim Latgales bērnu literatūras iedibinātāju, Zīmiģi, ka šī noklusēšana aizsākās rakstniecei piecdesmitajā dzimšanas dienā — 1940. gadā. Tad 28. oktobris Aglonā pagāja pilnīgā klusumā: par to neieņinājās neviens žurnāls, neviens avīze. Un turpmākie klusuma gadi pārvērtās par visas Latgales literatūras un kultūras lieguma gadiem. Domāju, ka tagad ir īstais brīdis isi apcerēt Naaizmērstules dzīvi un darbus, lai, pienākot svētku reizei, mēs būtu daudz maz informēti.

Nākošā rakstniece piedzima 1890. gada 28. oktobrī Elizabetes un Jāzepa Tabunovu ģimenē Veckubulovā. Meitenes tēvs sava pusbrāļa vietā 19 gadu vecumā aizgāja Karadienestā. Pēc septiņiem gadiem viņš atgriezās pātvē mājās. Kā atbildību par

dēla aizstāšanu karadienestā patēvs iedeva viņam 100 rubļu un vienu hektāru zemes ar nelielu dzīvojamu istabu. Septiņos gados ārpus dzimtenes Jāzeps Tabunovs daudz redzēja, iemācījās krievu valodu, rakstīt un rēķināt. Krievu-turku karā par drošsirdību tika paaugstināts par unteroficiēri.

Divdesmit astoņu gadu vecumā Jāzeps Tabunovs izraudzījās par savu dzīvesbiedri Elizabeti Urtaņi no Bokšu sādžas Bērģgaļa draudzes, kuras māte vesta no Naurēnu draudzes Rasnupiņu sādžas Viļņu ģimenes.

Tēvs visu savu brīvo laiku veltīja bērnu Helēnas, Ksaverija, Antona, Rozālijas un Jēkaba mācīšanai. Viņš zināja daudz teiku, pasaku un dažādu tautas tradīciju, stāstīja mazākiem par svešām zemēm, Balkāniem. Būdam apzinīgs latvietis, viņš vēlējās bērņus iemācīt labi lasīt latviešu valodā un tikai pēc tam laist skolā.

Niecīgais zemes gabaliņš nepēja dot ģimenei iztiku, — nā-

cās meklēt darbu ārpus mājām. Pateicoties krievu valodas zināšanām, J. Tabunovs dabūja dzelzceļnieka vietu Mežvidu stacijā. Ģimene pārcēlās uz dzīvi stacijas otrajā stāvā. Reiz vecākā meitīņa Helēna nokrita no trepēm un pēc tam ilgā slimoja. Šis negadījums lika ģimenei domāt par darba vietas maiņu. Tabunovs griezās pie Angovas muižas kunga Tovtīla ar lūgumu piešķirt viņam mežsarga vietu. Tieši šajā laikā, kad viņš strādāja par mežsargu, līcās unes augšgala līcās, lielu mežu vidū — Veckubulovā — arī piedzima nākošā rakstniece.

Agrā bērņībā meitene daudz slimoja un bija fiziski vāja. Sajā laikā ar tēvu notika nelaimis gadījums: tumšā naktī, pildot mežsarga pienākumus, viņš pakrita uz celma un ielauza sānkaulus. Ilgusi slimošana bija par lemeslu jaunas darba vietas meklēšanai. 1894. gadā J. Tabunovs dabūja vārtsarga vietu Rēzeknes cietumā. Ar 1895. gada februārī ģimene pārcēlās uz dzīvi pilsētā.

1901. gada augustā Rozālija iestājās Rēzeknes krievu draudzes meiteņu skolā. Par skolotāju seit strādāja Ludmila Vasiļjeva Romanova. Rozālijai sarežģījumus radīja piespiestā krievu baznīcas apmeklēšana dažādos svētkos. Skolas gados me-

itenes uzvārdam tika atnesta krieviskā galotne. 1904. gadā Rozālija beidza skolu ar uzslavu. Tad — meitene bija palīgs saimniecības darbos. Reiz Jūpatu patmaļu īpašnieka Leščinska jaun kundzes aicināja meiteni palikt pa ziemu pie slimās tantes. Tēvs piekrita ar vienu noteikumu: Rozālijai ir jāiemācās runāt un lasīt poļu valodā. Vienošanās tika panākta.

1905. gada maijā māsa Helēna aicināja Rozāliju uz Pēterpili. Viņa cerēja ielietot meiteni piec gadīgajā rokdarbu un šūšanas skolā. Bet vietu trūkuma dēļ Rozālija skolā netika un palika pie māsas saimnieces par istabēni.

Pēc gada Rozālija pārradās mājās un aizgāja pie kādas šuvējas amata mācībā. Pēc pāris mēnešiem viņa jau varēja šūt pat. Tā pagāja astoņi mēneši, bet šuvējas amats nebija jānietes aicinājums.

Pirms Ziemassvētkiem viņa uz ielas satika baznīckungu Pāvulu Tukišu, kurš tautāja pēc meitenes, kas pieprot latviešu, poļu un krievu valodas. Tāds cilvēks esot vajadzīgs Juzefinovas muižas grafu Moļu kalpu bērnu mācīšanai. Tā sešpadsmitgadīgā Rozālija uzsāka savas skolotājas gaitas. Mācījās ap 40 bērņus. Viņa pasniedza latviešu, krievu valodas, mācīja rakstīt un rēķināt. Ticības mācība un poļu valoda bija pašas grāfienes vārziņa. Ar lielu aizrautību Tabīne nostrādāja no 1907. gada 2. janvāra līdz 20. aprīlim. Tuvajos Lieldienās un vajadzēja šķirties no bērņiem. Tā nepagāja bez asarām.

Atkal atsākās šuvējas darbs. P. Tukišs, pats būdam liels izglītības entuziasts, vienojās ar grāfiņi Annu Moli par Tabīnes sūtīšanu uz Pēterpili pie baznīckunga Kazimira Skrindas skolotāju sagatavošanas kursos. Bet Rozālijai par pilsētu bija palikušas nepatīkamas atmiņas un viņa negribēja braukt. Pēc pārrunām ar grāfiņi Rozālija aizbrauca uz Viļņu pie māsam naziētēm.

Klostera priekšniece Laureta Lubovidska skubināja meiteni no Latgales lūgties savā mātes valodā, jo viņai citādi neesot citas izdevības runāt dzimtajā valodā.

Reiz internāta audzinātāja māsa Ceslava pie galda jokodamās deva meitenēm puķu vārdus. Rozāliju viņa nosauca par Naaizmērstuli, piezīmēdama, ka meitene nedrīkst aizmirst, no kurienes tā nākusi un uz kurieni tai jāatgriežas. Šī savdabīgā

ziedu spēle atstāja neizdzēšamu iespaidu uz viņa turpmāko Tabīnes dzīvi, bet mums deva nākošās rakstniecei pseidonīmu — Naaizmērstule.

Krievu varas iestādes Tabīni sāka turēt aizdomās par to, ka viņa ir katoļticībai piegriežta krieviete. Sākās pratināšanas ģimnāzijā un klosterī. Sakarā ar to viņa seīt pabeidza tikai četras ģimnāzijas klases. Pēc tam viņa vēl mācījās Līvovā Frēbeļa kursos.

1913. gadā viņa atgriezās Latgalē, Jezufinovā pie grāfiem Moļiem un atsāka savas skolotājas gaitas. Privātskolā strādājot, viņa saskārās ar grāmatu trūkumu: latgaliešiem nebija bērnu sapratnei piemērotas literatūras. Jaunā tautskolotāja lūdzta padomu Frēbeļa kursu direktīsei B. Zulinskai, kura lēteica Tabīnei pašai ķerties pie spalvas: uzrakstīt latgaliešu valodā mazajiem lasītājiem saprotamā un pieejamā veidā pasakas, teikas, stāstīņus un lasīt tos saviem skolēniem priekšā.

Rozālija Tabīne paklausīja un kļuva par Naaizmērstuli — labāko Latgales jaunatnes un bērnu rakstnieci. Savus darbus viņa sākumā slēpa un lasīja tos tikai saviem skolēniem, līdz 1913. gada 24. jūnijā mācītāja Kazimira Skrindas rediģētajā «Dryvā» parādījās Naaizmērstules tēlojums «Tu manis navai-coj».

No 1916. līdz 1920. gadam R. Tabīne strādāja Balvos un turpmākajos gados — Daugavpils apriņķa Somersetas, Mežnieku un Aulejas pamatskolās. Viņa gādāja par to, lai cetrgadīgās skolas pārvērstu par sešklasīgajām pamatskolām. Tabīne apmeklēja skolotāju vasaras sagatavošanas kursus, kārtoja nārbudījumus pie Izglītības ministrijas eksāmenu komisijas. Aizgājusi pensijā, viņa ametas uz dzīvi Aglonā savā mājīnā, kur pēc pašas izteikuma, nodarbojās ar ziedu audzēšanu, dārza kopšanu un rakstniecību.

Tautas skolotājas un bērnu rakstniece divdesmit pēdeile mūža gadī pagāja pilnīgā izolācijā un vientulībā. Jaunais atmodas laiks rosīna šodien Aglonas laudis apzināties savus izcilākos laudis, to vidū ir arī Naaizmērstule. Domāju, ka, pseidonīmu izvēloties, Tabīnei tomēr piemēta pareģones dotības. Jo nevar aizmirst to, kas tautas labā dzīvojis. Tas paliek savā tautā. Un Naaizmērstule nav aizmirsta.

V. ROMANOVSKIS

Naaizmērstules internāts

Tā ilgu laiku ilgu laiku gājās Aglonas pusē dēvējā Rozālijas Tabīnes māju «Mežmalī». Latgales tēvi un mātes rūpes par savu bērnu normālu dzīvi ārpus mājām, centās skolas laikā tos uzticēt dziļi ticīgajai un ar plašu pedagoģes talantu un pieredzi apveltītajai skolotājai un dzejniecei. Mežmalī atradās apmēram pusotra kilometra no ģimnāzijas, aiz meža.

Kā atceras viens no bijušajiem ģimnāzistiem — Peteris Ručs, celta tā bija šķiet, no cementa ķieģelītem, ar trim istabām un virtuvi. Pa vidū bija koridors.

«Ģimnāzisti apdzīvoja divas istabas. Lielākajā dzīvoja ceturī pušī un mazākajā — divi. Uz mazo istabīņu pārgāja tie, kuri bija vecākās klases. Sākumā dzīvoja lielākajā istabā, bet pēdējos gados kopa ar klases biedru A. Valvodu mazajā istabā.

Pati saimniece apdzīvoja otru mazāko istabīņu. Tajā laikā pie R. Tabīnes dzīvoja divi vecīti — Dominiks un Juzefa. Uzvārda, laiķam, Mašelāni. Viņi uzturējās virtuvē. Šķiet, ka tie bija vientuļi vecīši bez tuviem piederīgajiem, jo neatceros, ka kāds pie tiem būtu cīemoties. Juzefa visiem varīja tēju un citu ēdamo. Dominiks šo to piepalīdzēja pie mājās.

1938-1939. gadā mēs bi-

jām seši (fotouzņēmumā no kreisās). Naaizmērstules izlases sastādītājas Agneses Garlījānes radnieks Jānis (kuru mēs un arī pati Tabīne saucām par Iso Jāni, jo viņš bija mazais puisītis), V. Ozoliņš no Aulejas, A. Valvods un P. Ručs no Vārkavas, V. Tulinskis kaut kur no Viduslatgales un F. Kokorīts no Vārkavas (uzņēmumā pēdējā nav). Minētais uzņēmums ir izdarīts ap 1938. gadu pie R. Tabīnes mājas mežmalā. Tajā pašā reizē tika izdarīts vēl viens uzņēmums, kurā uz mājas fona bija saimniece un Juzefa ar Dominiku, bet diemžēl pa ilgajiem gadiem tas ir pazudis.

R. Tabīne toreiz algotu darbu nestrādāja. Viņa bija ļoti ticīgs cilvēks, ik dienas no rīta, neatkarīgi no tā, kāds bija laiks, viņa gāja uz Aglonas baznīcu. Par mums viņa rūpējās tikpat kā māte. Tabīņa (tā mīļi viņu visi sauca) bija ļoti labširdīga. Nekad neatceros viņu dusmīgu vai saigūšu.

Diez vai par to būtu jārakstā, un vai medicīnai tajā laikā nebija efektīvu līdzekļu, bet R. Tabīne toreiz slimoja ar lenti. Un viņa to neslēpa. Kad reizēm viņai palika slikti, tad, dzerot kādas zāles, viņa pukodamās teica:

(Nobeigums 7. lpp.)

ATELOS:

Naaizmērstule (tāda viņa ir iegājusi Latgales literatūras vēsturē); mūža nogalē, aptūkojot jorgīnes. Latgales Kukažina; R. Tabīne izvadīta pēdējā gaitā. J. SILICKA fotoreprodukcijas

NAAIZMĒRSTULE
DĪVA DŌRZA
PUČEITES

Naaizmērstules internāts

(Sākums 6. lpp.)

«...mans «kungs» šodien palicis nemierīgs».

Dzīve ritēja parastajā ikdienas gaitā. Atmiņas par to laiku ilgajos gados pabalējušas, tā ka tādas īpašas epizodes nevaru atcerēties.»

Nākošais periods Internāta dzīvē saistās ar pēckara gadiem, kad šeit dzīvoja meitenes. Internātu sastādīja deviņas meitenes, starp kurām bija arī Leonora Kudīna, kas šē dalās savos iespaidos par šo laiku.

Meitenes ļoti patika Naaizmērstules dzīves veids un noteikumi, kuri bija jāpilda skolniecēm. Pati saimniece bija dziļi ticīga, tāpēc arī viņas attiecības ar jaunietēm bija stingras, prasīgas, bet reizē arī gudras, ticībā apdvētas un mīlestības pilnas. Lūgšanā viņa saskatīja jaunatnes dzīves veidošanas spēku. Leonora saka: «Audzinātāja uz baznīcu liet nespieda, bet klusi priecājās, ka pie viņas dzīvo labas un ticīgas skolnieces».

Viņa tiesām ieturēja internāta režīmu, jo pati ar zvaniņu ik rītu modināja jaunatni dienā. Arī vakara atpūtas stunda visām bija zināma. Pastāvēja arī stingrs noteikums vakaros ierasties mājās noteiktā laikā. Reizēm, kad vecākajām meitenēm bija paredzams kādā skolā vakarā citā vairozībā palikt vēl, viņas lūdza jaunākās nedrēnēs klusu atvērt durvis, lai netraucētu saimniecei. Bet ne reizes tas neizdevās. Jo durvis vienmēr atvēra pati saimniece. Vakara viņa neko neteica. Otrā dienā aicināja vainīgo uz pārrunām, par šādās reizēs runāto pārējās tā arī nekad neuzzināja. Skaista

audzināšanas metode. Tikpat labi tas noderētu ģimenēs, kad tēvs un māte pārrunā sasāpējušos jautājumus bez bērnu klātbūtnes.

Internāta bija jāmacās arī darba mīlestība. Kurināmais bija zari, kas palika meža cīsmās. Meitenes pašas tos sagādāja pie mājas, sazāģēja vai sacirta.

Naaizmērstule bija paraugs, ka trūcīgie dzīves apstākļi nav iemesls pesimismam. Viņa bija isti trūcīga, bet nekad neskuma. Mazā pensija bija kā ubaga dāvana par darbu jaunatnes audzināšanā un tautas kultūras celšanā.

Viņa dzīvoja vienā nelielā istabīnā, kur bija vienīgi neliels galds, grāmatu plauktiņš no apaļiem lazdas kokiem un tāds pat solis, kas reizē bija arī gulta. Viņas saimniecība bija pāris kazas, truši un vistas. Mazajā zemes stūrīti, kas viņai piederēja, auga kartupeļi, dārzeņi un dažas ābeles, kuras bagātīgi deva augļus.

Tādi internāti toreiz bija divi: zēniem klosterī pie dekāna Lazdāna un meitenēm — pie Tabiņas. Beidzot pienāca laiks šos internātus likvidēt. 1948 — 1949. gadā pie skolas durvīm parādījās brīdinājums: «Kas dzīvos pie Tabiņas, tiks izslēgti no skolas!» Un internāti likvidējās. Lai priecājas Naaizmērstule mūžības tēvīnā, — viņas pedagogijas māksla, vienota ar ticību dievam, labi iederas atmodas laikā.

V. ROMANOVSKIS

P. S. Sīrsnīgļi pateicos dekānam A. Madelānam par sniegtu palīdzību šī materiāla sagatavošanā.

NAAIZMĒRSTULE

Teika par romiņu vodūnim

Ilgī pyrms Kristus dzimšonas romiņim uzbruka inaidnīki. Laidis nūsabeida un soka saukt vodūna.

«Kur Cincināts?» — skanēja bolsi.

«Cincināts ir myusu lobokais vodūns, ar jū mes nagaisim, bet uzvarēsim».

Syutni aizgoja uz sādžu meklēt slovonū vodūni. Pigojuši pi mozas, cysu juntu ustabeņas, pi atroda tū tukšu. Nazynodami, kū dareit, jī skatejos apkort. Te jūs acis vērēs uz dryvu, kur pors vērsu vykka orklu. Cineiņgs veirs goja tam pakal un dzyņa dzilu, taisnu vogu. Tys beja pats Cincināts. Gērbis jys beja vinkoršā lynu audumā, saulē nūcapušais vaigs licyņoja par styngru, attureiņu dzeivi.

Izdzērdis, ka tautai draud brismas, jys tyulenē dzyņa vērsus klāvā un kūpā ar syutniņm devēs uz Romu.

Romiņus atskanēja pricas sau-cīns.

Cincināts izlaseja vysstyprokūs veirus, lyka jīm pajimt pi-com dinom bareibu un pa div-padmit kūka mītus. Tai apbruņotus vede jūs par kolnim taišni uz inaidnīka pusi. Uzbrucēji nabeja kaujai sagatavoti. Jī mīreigi nūsamete skaista liknē, izplēte nūmetnes un gulēja. Nakts beja gaiša un klusa. Cincināts pavēlēja sovīm laudim sadzeit mītus zemē. Klusu ap inaidnīka nūmetni izauga sāta. Kad tei beja gotova, Cincināta karaveiri skali sauca uz kautiņi. Inaidnīks mūdus, bet beja par vālu.

Kai uzvarotojs Cincināts grīzēs uz Romu, Laidis slavēja jū, sūleja bogotu olgu, bet jys teice: «Muna gudreibā, muns spēks ir attureibā».

Cytā otkon reizē Romai uzbruka samiti. Tī zynoja, ka ro-

miņu vodūns, Kurijs, ir nauzvarams. Zynoja arī, ka Kurijs ir nabadzeiņš veirs, mīra laikā dzeivoj nalelā sādža, kai ikvīns zem-nīks vai gons. Samiti gribēja ar vyllu nūpēkt Kuriju un tal-pat pajimt vysu valsti. Jī syuteja sovus laudis pi Kurija. Syut-ni atroda Kuriju pi gunkura. Rodeidami tam zalta naudas mo-ku, jī runoja:

«Porej myusu pusē un šys zalts pīdārēs tev. Vērs to mes icelsim tevi lelā gūdā, dovyno-sim stoltu pili. Tev nabyus jo-dzeivoj zam cysu juntu».

«Pošlaik es sev voreju rociņu vakareņas. Cylvaks, kuram pī-teik rociņu maļteites, var dzei-vot būdā bez zalta».

Paēdis rociņus, jys salaseja sovus laudis un izdzyņa inaid-nīkus.

Taidi vodūni beja senim romi-šim.

Žaļ

Žaļ puču, kas nūmalē veist — Nivīns jūs svaigū krosu

napazeist; Žaļ pērļu, kas jyuras dzelmē gul; Žaļ jyutu, kū jaunotne dubļūs

vēļ; Žaļ dūmu, kas tumseibos ērst; Žaļ upuru, kas bezpricā gaist; Un dzīsmēņas žaļ,

Kad tos klauseit kam nav. Žaļ spēka, kas bez ceinas zust; Žaļ siržu, kam paspurnes tryukst.

Kaut sope, ryugtums sirdi moc, Tu vinmār loboks palikt soc; Ar mīleibu tu cytus tīsoj — Uz kopu idams — dzeivi cerej.

Noc, ak, vineiba svāto!

Noc, noc, ak, vineiba svāto, un uz inaida guni sakarsei-tom myusu goļvom uzlic so-vu dzidyņojušu rūku. Noc, izdzej broļu naidu nu myu-su sirdim un pataisi sev tur mīra mitekli!

Noc... lai tovs skaistums speid pret myusu acim, lai mudynoj mīteibu storp mums!

Vyss, kas tev pretojās, o svāto, lai nu myusu storpas teik izdzeits...

Noc un pasoki tūs soldo-

nūs mīra vordus, kas spēj apdzest streidus, tautas nai-da auku. Noc, Tovi vordi, kai dzīdējuša, atdzeivynoju-ša rosa, lai kreit Latvijas dālu sirdis, lai ceļ aizmygu-šūs darbnīkus, jo daudzi ir dorba...

Noc, spūdro austra, kas sludynoj saules lāktu...

Apgaismoj tymsu, mokū-noju myusu debesī!

Noc, ak, vineiba svāto!

R. SNEPSTE

Niv da prota maņ dagoja...

(Večinas monologs pirms škiršanas prāvas) Dzeivojam ar veiru Kai ar dodzu osu! Nu jaužu kauns, ka prosa: — Tu otkol viņa poša?

I prots beļ munam večam? Ak, nav vairs nīkalds jaunais. Ar kvorobom seņ kauņas, Zam deča vairs tik raun...

Beut paldis sacēis vecei, Ka tel cik var, vel kust.

Ka nā, to dabotu gon just, Kai soltā kukņi sust! Iz bazneicēnu teiku rātai, Kai nūsais, ka koja švoka. Valns vacais, penseja kai moķā, Tik vērās butelis — kai lokna! Pi vērša gūvi vēžu, I sinu lyku — viņa... Ak, šaime izapliess kai blīnī, Ka šķris ar goļvu šinā! Vel, rodīs, rūkys dyktys,

Koēc godos čāstok dāsēst. Sen byutu šķeirusis es rōta... A voi jam viņam pitiks prota? — Par kū man taida strope? Sev valcavu na reizi... Niv jys maņ laišņi, pasaceja: — Tev muna familēja! Tik viņu Divam prosu: Jau bārnī nav vairs jaunī, — Lai unuki aug sprauņi I goris nazyno!

Saleitei

Saleite, tev skupa doba, Veris tik iz šava joba, Atsapyuss, ka ikšis grōbā?

Gori augi tu pi cyta, Sīva tiki, veirs dreiz kryta, Kai byus myužu nūdzelyot!

Diveņš deve, ikšis lēme Savu bārnū pordeivot, A ļauteni, ratavojit! Sen trupātu i tavī kauli, Kai tik viņ laimis dzeivojūt, Aļ zemē najam, I pricys navā staigojūt.

Tak prots tev taidis — na ūļavot, Kai ļobi ļauds var ratavot, — Gon sasatiks ar savīm meļym.

Veļ miži jōkraun teirumā I gulbis jober orūdā, Vel Briune joved klieveņa I molka jons ustobā, — Kole saule vel ir gobola.

Nu syla viršus nanesit!

Nu syla viršus nānes, Tai sātā bādys dabos: Nu klāva lūpi izavess, Voi tevi pošu — vijal nēs... (Ticējums) Es nakti paliku bez miga, Zam reita viertis paceljus.

Voi krystameitys meita Liga Nav ēpus sēnu piernejis? Nā, verus, burkoni voki cit I kļietis, atslāgys iz vīvys, Vel vakar brozins šelmai vyka —

Kam tymā krūze viršus vyka, Tūs svižu prūjoim — vysu pvku, I krūzi dyndorzi — lai pyust! Lai sorgojās nu vyga launa Visvairoken — kas mozs i jaunš!

Rita Sņepste ir viena no labākajām raiona bibliotekārēm, lai gan Aizkaines ciema bibliotēkā strādā tikai no 1987. gada augusta. Mūsu bijusī kolēģe ir veiksmīgi iejutusies grāmatu propagandētājas lomā. Viņa apkalpo 240 lasītājus, īpašu uzmanību veltot gados vecākajiem cilvēkiem. Rita ar nevilnotu uzmanību uzklāusa viņu domas, raiti risina šarunas ne tikai par literatūras tēmām, bet uzklāusit cilvēku — mūsu dienas tas ir tāds retums! Aizkaines bibliotēkā ir 11781 eksemplārs grāmatu un žurnālu, tikai aizvadītajā gadā vien tas pie-

auga turpat vai par veselu tūkstoti. Apmeklētāju skaits — 1076, izsniegums — 4351. Bet lai nu skaitļi paliek atskaitēm, Turklāt tie pārāk vienpusīgi raksturotu mūsu Ritu. Viņa dzied folkloras ansambli un tādēļ arī šīs fotogrāfijā redzama tautas dziesrai, mīlestība uz literatūru un žurnālistes iemaņas rosina Ritu Sņepsti medītēt dzimtalā lat-galiešu valodā. Šodien nododam lasītāju vērtēju-mam dažus viņas dzejoļus.

J. SALNAVĒSA foto

Palasīsim kopā

N. NEIKSANITS

Kača vacums

Mozo Mare paslapus
Glosta mozūs kačānus.
«Ol, cik mozi! Smīkleigi!
Taidi mozi, mozeņi!
Vēl pavysam okli jil!»
Vaco kačine tik šņoc
Namīreitgs jai ira prots.
«Mare, veris nanūdori!
Munim mozeņajim porī.
«Mīnceit, kačēit, nasabeist.
Redz cik es jūs maigi nasu.
Es tik gribu apsavērt
Es jau ar vēļ moza asu!»
«Tu dēļ kača jau par vacu —
Seši godi tev aiz placu.»
Mare apsastoj un dūmoj:
«Mīnce patiseibu runoj —
Seši godi jau aiz placa.
Ak tu myužs, cik es jau vaca!»

ar
mūsu
ma-
za-
jiem!

Cylvākam, vaj kačam vīn —
Dzeive visim otri skrīn.

NAAIZMERSTULE

Dukseiša lyugums

«Asu jyusu mojas sorgs. Mani
sauc par Dukšī. Dīnu naktī te
stovu dzelza kēdēs pīsīts. Voso-
ru saule nažēleigi mani capy-
noj. Muns bizāls kažuks, kas tai
labi zīmā maņ nūder, vosorā ir
maņ par smogu nostu. Muna oda
zam jo sutynošanās, blusas jamā
slēpās un mūnu asni dzer. Jā,
jos dzer mūnu asni, bet es, na-
bogs, biži nu slopem geibstu.
Tik vīn es veļdzēis spēju ar
slīkom, kas par mūnu mēli tak.
Pasnēdzit maņ yudīna, ai, bēr-
neni, pasnēdzit man yudīna!»

vaidēja un kauce suņš Dukšis.
— Ivedit mani tur ekur pakrēs-
li, cytaidi nu lela korstuma
es protu zaudēšu.»
Bārni nadzērdēja Dukša lyu-
guma. Bezryupeigi jī rūtaļojos
sauleitē vai slēpēs pakrēsli. Nū-
korsuši, jī lēce upē, peļdējos,
smējos, nu upēs skrēja sauleitē
un otkon upē. Dukšis pa tū lai-
ku elsinēja, kauce un lyudzūši
skatejos uz bārni. Tū vysu nū-
vāroja klybais Onteīts. Jys na-
spēja ar citim bārni parūtalot.
Jam zāl tyka naboga Dukša.

Ikybojis ustobā, jys iznese vāsa
yudīna krūzi, pilēja Dukša kipī.
Dukšis tyuleņ kryta pi yudīna
un izdzēre tū vysu. Lases vīn
apleik šļakstēja, kad jys ar sovu
plotū mēli koreigi loka yudīni.
Izlacis, nūlazeja Onteiša rūku
un, sovom proteigom acim nū-
rodeidams jumta pakrēsli, vīgli
īsarēja. Onteīts saprota Dukšī.
Tyuleit atmatynoja kēdi. «Noc,
Dukseit, pakrēsli, paguli.» Jys
teice. Ar vīnu lēcīnu Dukšeits
beja pakrēsli. Tur jys izastīpe
un aizmyga.
Bārni, vai jyusu mojas taidis
Dukšeits ir? Ar kū jyus jam
moksotat par mojas sorgošonu?

Sveicām kolhozu «Gailīši» un «Rušona» sievietes pavasara
svētkos — 8. Martā!

Arodkomiteja un valde

Dargās sievietes!

Sirsniņi sveicām Starptautiskajā sievietes diena — 8. Martā!
Pateicamies par apzinīgu darbu! Vēlam laimi personīgajā dzīvē
un mieru virs zemes!

Preiļu rajona statistikas nodaļas administrācija un arodkomiteja

Daudz siltu un sirsniņu vārdu
Dziesmās un dzejās teic,
Bet šodien visskaistākās dziesmas
Ir tās, kuras sievieti sveic.

(V. Grēviņš)

Vislabākie novēlējumi saimniecības sievietēm, 8. Martā!

Kolhoza «Silukalns» valde un sabiedriskās organizācijas

Dzīvības brīnumam uzplauki tu liec,
Tu esi tautas visskaistākais zieds.

(A. Vējāns)

Sirsniņi sveicām 21. PMK kolektīva sievietes svētkos! Vēlam
prieku, laimi, veselību un panākumus dzīvē!

Preiļu 21. PMK kolektīvs

Jums rokās tiek Vikta
Darba un sadzīves rota,
Protībā to vienmēr
Skaistu un mirdzošu post!

(N. Zariņa)

Sirsniņi sveicām Rudzātu ciema sievietes gaišajos pavasara
svētkos — Sievietes dienā!

Padomju saimniecības «Rudzāti» administrācija un arod-
komiteja

No jūsu rokām darbs un mīlums raisās,
Zelī dzīvība un skaistums ienāk mājās.

(J. Rūsiņš)

Cienījamās sievietes!

Labu veselību, radošu darba prieku un satīcību ģimenē vēl
jums kolhoza «Ezerciems» valde un arodkomiteja.

Rokām, kas maizi gādā,
Rokām, kas jermās strādā,
Rokām, kas mājiņu rada,
Visām labajām rokām — paldies!

(B. Osāne)

No sirds sveicām kolhoza «Vārkava» un ciema sievietes svēt-
kos — 8. Martā! Novēlam labu veselību un veiksmī darbā, laimi
dzīvē!

Kolhoza «Vārkava» administrācija, partijas pirmorganizācija,
arodkomiteja

Lai martā vējš
Jums prieku, laimi nes!
Lai darbs un panākumi
Katru brīdi blakus iet.

(Ā. Elksne)

Sveicām mūsu kolektīva sievietes 8. Martā! Vēlam raitu soli
īkdienas darbā, enerģiju, dzīvesprieku un laimi personīgajā dzīvē!
K. Marksa kolhoza valde, partijas komiteja un arodkomiteja

Par visu, visu to,
Ko mūsu laimei darā,
Mīļš sveiciens šodien jums
No mums un pavasara.

(L. Pēlmanis)

Sveicām mūsu sievietes gaišajos pavasara svētkos — 8. Martā!
Preiļu patērētāju biedrības administrācija un arodkomiteja

PAZAUDETI DOKUMENTI:
Šoferu tiesības, automobiļa teh-
niskā pase, vizītkarte, patenta
kvīts uz Leonida Ivana d. Dun-
činska vārda. Atradēju lūdzam
pret atalgotumu atdot. Zvanīt pa
telefonu 15248 (Aglonā), 21277
(Daugavpili).

To spēku, kas zaļajos stiebrus
Un liganos zaros mirdz.
Tās ilgas un dzīvības prieku
Ik dienā sev paņemiet līdz.

(S. Kaldupe)

Sirsniņi sveicām visas kolhoza
«Zelta vārpa» sievietes Sievietes
dienā! Vēlam neizsīkstošu ener-
ģiju, labu noskaņojumu, veselību
un laimi!

Kolhoza «Zelta vārpa» valde
un arodkomiteja

MAINA 2 divstābu dzīvoklis
pret četrstābu dzīvokli. Tele-
fons — 23551.

Mēs bieži saulei māti pielīdzinām
Un vienmēr ticam — viņa
nenoriet...

(J. Osmanis)

Izsakām dziļu līdzjūtību Jānim
Brokam, no MAMULAS atvado-
ties.

Stabulnieku ciema kultūras na-
ma sievu un vīru vokālie an-
samblī

Māt, dziedī vēlreiz šūpla dziesmu,
Ak, mīļā, labā māt.

(A. Krūklis)

Izsakām dziļu līdzjūtību audzi-
nātājai Pizičai, no MAMINĀS
uz mūžu šķīroties.

6. klases kolektīvs

Aizgājusi māmuliņe
Baltā smilšu ciemiņā,
Metiet trijas zemes pītes
Viņas mūža piemiņai.

(Z. Purvs)

Izsakām līdzjūtību Jānim Bro-
kam, MATI kapu kalnā pavadot.

Mājas kaimiņi

Izsakām dziļu līdzjūtību Jā-
nim Upeniekam sakarā ar TEVA
nāvi.

Preiļu sakaru mezgla kolek-
tīvs

Daudz darbiņi padarīti,
Daudz soliņi izteikti,
Lai nu mīļā zemes māte
Pārklāj savu segenīti.

(T. dz.)

Izsakām līdzjūtību Leonijai
Svirkstei, no TEVA uz mūžu at-
vadoties.

Padomju saimniecības «Rudzā-
ti» administrācija, arodkomiteja

Tās visskumjākais brīdis, kad
mātes sirds
Uz mūžu mūžiem pārtrūkst un
stājas.

Tad zvaigznes ple debesīm
asarās mirkst,
Un tukšas kā klajums kļūst
mūsu mājās.

(A. Vējāns)

Jūtām līdzī Bronislavai Bro-
kai, MATI kapu kalnā izvadot.
Darba biedri

Nogrīma saule, apdzīsa zvaigznes,
Norīma vēji, apkūsa sirds.

(E. Plaudis)

Izsakām dziļu līdzjūtību Jānim
Brokam, MAMULU smiltājā
pavadot.

Stabulnieku mednieku kolek-
tīvs

Ne tavi soli skan, ne balss,
Kaut velti, — sirds vēl galda.

(J. Silazars)

Izsakām līdzjūtību Teklai Stu-
dei, MAMINU smiltājā izvadot.
Agrorūpniecības bankas kolek-
tīvs

LASITAJU IEVERĪBAI

Laikraksta kārtējais numurs iznāks šī gada 13. martā.

Redaktors P. PIZELIS

PREIĻU PATĒRĒTĀJU BIEDRĪBA

paziņo, ka martā pret vienu talonu pārdos 2 kilogramus
cukura.

Ar 1. martu atcelta šķidro un pastveida mazgāšanas
līdzekļu, kā arī Anglijā ražoto tualetes ziepju (bez jēpa-
kojuma, cena — 40 kapeikas) pārdošana pret taloniem.
Šo preču pārdošana notiks uz vizītkartēm. Vienam cil-
vēkam tiks pārdots viens attiecīgās preces gabals.

Kāpēc tik pēkšņi,
Kāpēc bez atvadu vārdiem
Aizcirti mūžības vārtus?

(O. Vācietis)

Dalām bēdu smāgumu ar Ev-
ģēniņu Logīnu, no BRĀĻA uz
mūžu atvadoties.

Viesnīcas kolektīvs

Ple tevīs lešu, tēt, ar ziediem
baltiēm,
Kad vasara tos bagātīgi sniegs,
Ar eglu zariem, sniegotiem un
saltiesiem,
Kad ziema smaržojošas puķes
liegs.

(A. Vējāns)

Izsakām līdzjūtību Jānim Ga-
varam, izvadot TEVU smiltājā.

Livānu būvmateriālu un kons-
trukciju kombināta kolektīvs

Saņēim, baltā zemes māte,
Vienu sūnu māmuliņu,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm!

(T. dz.)

Dalām bēdu smāgumu ar Jāni
Broku, MAMULU smiltājā izva-
dot.

Dravnieku mehānizatori

Raupjās rokas vērpa smalku
dziļu,
Katrā dziļā — mātes glāsts.
Tavi cimdī tikpat viegli blīja,
Cik bij smags un skauds dzīves
stāsts.

(J. Stulpāns)

Skumju brīdī esam kopā ar
piederīgajiem, ZINAIDU BRO-
KU smiltājā izvadot.

Kirova kolhoza kolektīvs

Tavas rokas garos mūža gados
Bija visur, darba rīts kur sauc,
Sirds kā saule mājējusi atdot
Dzīvei siltuma un gaišmas daudz.

(M. Kempe)

Skumju brīdī esam kopā ar
piederīgajiem, TEKLU RUBENI
smiltājā izvadot.

Kolhoza «Vārkava» kolektīvs

Paliek tikai mīļās svītra...
Sastingst aizdomāta doma...
Sastingst nedarīti darbi...
Klusums staigā...

(A. Grigulis)

Skumju brīdī esam kopā ar
Vandu Bruzguli, BRĀĻI smiltājā
izvadot.

Kolhoza «Galēni» valde un
arodkomiteja

LAIKRAKSTA PUBLICITĒ
MATERIĀLI NE VIENMĒR ATSPO-
GUĻO REDAKCIJAS VIEDOKLI, PAR
PERSONU VARDU UN UZVARDU,
VIETVARDU, SKAITĻU UN FAKTU
PAREIZĪBU ATBILD RAKSTU AU-
TORI.

MOSU ADRESE:
228250, Preiļos,
Komjaunatnes ielā 1.

REDAKCIJAS TĀLRUŅI: redaktors — 22059, redaktora vietniece izdevumam krievu valodā — 22154, atbildīgā sekretāre
— 21996, partijas dzīves un padomju ceļniecības nodaļa — 21769, redaktora vietniece, agrorūpnieciskā kompleksa un sporta
nodaļa — 21759, rūpniecības, ceļniecības un kultūras nodaļa — 21985, fotokorespondents, vēstulju, jaunatnes un skolu dzīves
nodaļa — 22203, korektori, grāmatvedība, uzzīņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests
Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirzniecības ražošanas apvienības Daugavpils
tipogrāfijā (Daugavpils, Valkas ielā 1), izdevniecība «Avīze» (Rīga, Kr. Valdemāra ielā 105). Viena nos.
iespiedloksne. Ofsetiespiedums.
«Латвия Карго» («Вашингтонская») Газета «Профсоюз» района на латышском языке.

Metiens 14 098 eksemplāru (lat-
viešu valodā — 10 130 eks., krievu
valodā — 3 968 eks.).
Indekss 68169.